

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ז.

עין משפט נר מצוה

מד א מיי פיי מהל
שמעין הלכה ז טור
י"ד קי שלח:
מה ב מיי פיי מהל
שמעיה ח"א ח ופיד
הל ט:
מו ג מיי פיי טס הל
יג:
מו ד מיי פיי מהל
תמדין הלכה ו סג
עשין קטט:
מה ה מיי פיי מהל
שבת עשור הל ו
סגמ ללון מה ועשין לז
טו"ע ח"א ס קי מנה
סעיף ח וס"י מרד סעיף
לג:
ו וטו"ע ח"א ס קימ ספא
סעיף לז:
מט ז וטו"ע ח"א ס
ס קימ מרד סעיף ח:

ואי אתה מונה שנת החמשים אחת. כלל וי"ו גרס לדין שנת חמשים ראשונה לשביעית הצבה:

ולאפוקי מדר"י. אומר ר"י אפי"ה הלכה כרבי יהודה דלמך שנת החמשים עולה לכלן ולכלן מדלמדין צפרק קמא

דע"י (דף קנ"ג וס) צשמעאל דתנא דבי אליהו גבי מאן דלא ידע בזמנה שני בשבוע קאי בשבוע ומל מלה מרתי ושדי אפרטיי וכל הסוגיא כדצריי ועוד דסתם מתינתין דהכא אוקמנא כרבי ישמעאל דפליגי ארבינן דפליגי על רבי יהודה ועוד דלר' ישמעאל מקדשין חדשים ואנן קי"ל כזויליה הש"ס שמקדשין חדשים ור' יוסי נמקוין עמו קרי כרבי ישמעאל צפ"ק [דקדושין] (דף קמ"ג) דלית ליה דיוכל בתחילתו משמט וצערנין צפוק [המקדש שדהו] (דף קמ"ג) מוכח דמאן דלית ליה מתחילתו משמט סבר לה כרבי ישמעאל דלמך מר"ה חילל יוצל [אצל לא רחא דהא אומר התלמוד הכא וכו'] (אין זכרין) (ערפין דף ק"ג וס) לאפוקי מדרבי יהודה ומיהו אין ראייה גמורה מהא דקאמר הכא וצערנין לאפוקי מדרבי יהודה דלשכחן צפרק המגרש (גיטין דף קפ"ה) אמתין רבא צניגין מן יומא דנן ולעלם לאפוקי מדרבי יוסי דלמך זמנא של סטר מוכיח עליו אע"ג דרבא גופיה פסק כוותיה גיטין נוהלין (ב"ב דף קנ"ג) וכן צפ"ק דתמועין ק"ל לאפוקי דרשב"ג דלמך כמזכה לאורייתא וקיימא לן כ"מ ששנה רשב"ג צשמעאל הלכה כמותו והיא משנה צפרק צמרא דמזכות (דף קי"ג) **שהרי** כבר נאמר שדך לא תורע. תימא הא אלתרין למאן דלמך צריש מועד קטן (דף ג' א.)

ורבנן ללא ילפי מוקדשם שמתקדש מתחילתה ולא אלתרין היא למעוטי סופה דרשי ליה הכי שנת החמשים אחת מונה ואי אחת מונה שנת היובל שנת חמשים לקור יוצל בעבר ואחת למנין יוצל הבא ואי אחת מונה שנת היובל הבא אלא משנה שלאחר היובל: **ולאפוקי מדר' יהודה דאמר** דלמך נדרים שנת חמשים עולה לכלן ולכלן שנת היובל ושנה ראשונה לשמטה הצבה:

אין לרין לומר חריש וקלייר של שביעית. דעל כרחק אע"ג דרישא דקרא בשבת קאי דכתיב ששת ימים מעבוד סיפיה אשביעית קאי דאי אצבת חריש וקלייר הוא דלסור שאר מלאכות מי שרו: **חריש של ערב שביעית**. שלא יחרוש שדה אילן ערב שביעית חריש שיעיל לשביעית: **וקלייר של שביעית**. כגון תצואה שהציהא שלש שביעית * אחת נוהג צה מנהג שביעית בשמינית: **ר' ישמעאל אומר מה חריש רשום כו'**. ולא דבר הכתוב אלא לענין שנת כדכתיב ציה וציהו השביעית שנת צמרא וצקציר צמרא צה ללמך צה חריש אין לך חריש של מנהו ואפילו לזרוע לזורך עומר ושתי הלחם שהרי חס מלא חרוש אינו חרוש ואני אוסרו לך שבת אף קציר שאני אוסר לך בשל שות אינו אוסר לך: **יאל קלייר העומר שזה מלאו**. שאפי' מלא קצור מנהו לקצור יש לך ללמוד מהאן שדוחה את השבת: **עדי ערב** לילה ועד ככלל: **כל האוכל ואוסה כו'**. דהכי קאמר קרא ועניתם צתשעה אכילת תשעה אני קורא עיני וכוין דלכילתו עיניו חשיבה כל דמפיס באכילה ושמייה טפי עדיך דהא מדקאמר צערב על כרחק לא מקפיד לאעניו דתשעה וכי קרי עיניו צתשעה אכילה ושמייה לדידי קרי עיניו: יוצל

(א) מדרס סא. ערפין י"ב ג. (ב) שביעית פ"א מ"ד מ"ק ג. מכות ז' א. [ממנו ע"ג]. (ד) יומא פ"א. (ה) צמרא ח. פסחים סא. יומא פ"א. (ו) גמרא ע"ל המוכר שדהו דף ג. וי"ט. (ז) וי"ט ע"ד מוס' ע"י ט. ד"ה מאן. (ח) וי"ט ע"ד מוס' ג. ד"ה שהרי. (ט) גמרא פ"א גמרא. (י) אולי צ"ל כי הרי אלוין. (יא) דף ג' א. (ב) וי"ט שבת ע"ס.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה שהרי כי דחורש בשביעית יוצל פי מולדה דחורש דליתו משקה מים לזרעם כדליתא הם להר"ל דנף ג' גני מורס דלצ מצלחה הוא דלוק עליה בשביעית דלכות סטר רחמנא ועין מוס' דף ק"ב ע"ב ומ"ס גלס: (ב) שם ד"ה ור' ישמעאל כו' פ"ק דמועד קטן דערש נטריה הלכה למשה מסיני והלכתא לר' ישמעאל קראי לר"ע וכין דללכתא:

גליון הש"ס

גמ' ב"ב שיש בו שבות. ק"ל לענין דלא דריש כן וילף משביעית. הא מהא דמנין למתקן קין צין חוספת לענין אסור מלאכה אבל לענין עיני צוה"כ מנין דהא אין ללמוד עיני מלאכה כמה מנין דמה מלאכה דליתא בשבתות וי"ט וע"ג. וצוה"כ ק' אפילו לענין מלאכה הא שביעית אינו אסור כמו מלאכה רק חרישה וקלייר אבל לא מועד מ"ס מוס' ד"ה ומועד לקיימא א"כ צוה"כ וצבת מנין חוספת שבהרי מלאכות וצ"ע: ר"ש"י ד"ה וקציר וכו' אתה נוהג בה. עין לקמן י"ב ע"ב מדר' מנהג: תוס' ד"ה וקציר של שביעית היוצא וכו' אבל אתה צוה"כ מן המופקר. עין סוטה ל' גט ע"ב מוס' ד"ה ד"ה:

הגהות מהר"י לנדא

[א] בציוני עין משפט אוח ו' חסר מיי פ"ג מהלכות מדרס הלכה טו ועי' צ"מ שם:

מוסף רש"י

שנת החמשים עולה לכאן ולכאן. היא שנת יובל והיא שנת המתלה השמיטה הצבה ועניתם לראש יובל הצה (ע"ז ט) ובעיניו שריב: י"ב ודג. אינו צריך לומר דהש"ס וקציר של שביעית. דעל כרחק שביעית דשמיטה הכוזב מנהג. דאי כדכתיב דלוחם השביעית קאי, מתי שנת חריש וקלייר דנקט, אלא הכי קאמר ששת ימים מעבוד ושביעית משבת והשנה שנתה ערב צפן של יחרוש חרישה המועלת וצקציר וקציר של שביעית ומוצאי שמיטה שלש שביעית מלא חריש וקלייר ליקני: אלא קצרה בשמינית לרין לנהוג צה קדושת שביעית (שם) ללמוד שמיטה מחול על הקודש, וכן משמע ששת ימים מעבוד וציוס השביעית משבת, ועבודת ששת הימים שהמתי לן י' שנה שהחריש והקלייר אסור (שם) מה חריש ורשות. וצבת קאי ולהכי נקט חריש וקלייר לומר לך מה שנת חריש של רשות הוא, שאין לך חריש של מילה. אף קציר אינו אסור לך אלא של

תורה אור השלם

- ששת ימים תעבד וציוס השביעית שבת בקריש ובקציר השבת: שבות לא דר שבתהו השביעית שבת בשבתות יקרה לרין שבת לך לא תורע וקרימך לא תומר: וקרא בה ד
- שבת שבתון הוא לךם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחודש פקרב מערב עד ערב תשבתו וקראתם: וקרא כג לב

רבינו הגנאל

ולאפוקי מדר' יהודה דאמר שנת החמשים עולה למנין היובל, ועולה למנין צמרא דלמך וזרעין ה' שנים, והיובל עולה למנין ששית, ומשמטיין השביעית. ופשיטיין קודש, מהא דכתיב בחריש ובקציר השבת, וא"י עקבא חריש של ערב שביעית שוכנס בשביעית וקציר של שביעית, כלומר הפסחין צצמחו בשביעית ולא הפסחין לחלשן ונכנסו למוצאי שמיטה: שמשבתין אביבונה השביעית. ור' ישמעאל אומר לא בא זה הכתוב אלא להקיש קציר לחריש ולצבור קציר של רשות כמו חריש של רשות, וממלא שמענין כי קציר העומר שהוא מצוה מותר. אבל שמוסיפין מחול על הקודש מהא נפקא, מדרתיא ועניתם את נפשתיכם בתשעה, יכול בששית, כולל בתשעה כולל בערב כולל עד [כל] מקום שנאמר שבת מוסיפין מחול על הקודש. ור' עקיבא האי ועניתם את נפשתיכם מיבעי ליה לכרתיה חייא בר רב מרפתי תני כולל:

אולי צ"ל שמשבתין ממו ק"ל של שנה שביעית.

מוסף רש"י (המשך)

שנת, ואל קלייר העומר (מכות שם). כל האוכל ושוחה בתשעה מעלה עליו הכתוב וכו'. והכי

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).

קאמר קרא הכי עומם תשעה לחדש לעיני המתחר והי הוא בעיני כעתיב היום (ברכות ח) והכי משמע קרא ועניתם תשעה, כלומר התקן עלמך תשעה שכולל להתעטעט צמרה, ומתאפקיה קרא צלשן לומר לך הרי הוא כאלו תשעה משעתי (יומא א.) וצפרק צמרא דיומא מוקמינן להא דרשא אילצה למ"ד אין אדם מותר על חוספת עיניו להתחיל ולהתעטעט מעבוד יום, ואפילו למאן דלית ליה מוסיפין מחול על קודש, מקרא אחרתיה נפקא ליה, מהמתיב וצקציר שמיטה, הלכך כי אתה האי תשעה ליה אתה, והכי קאמר מה שאדם עומם תשעה צמרה וצמרה צמרה קורא עיני (שם).